

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS TIESNESIS

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. Fakss: 67830770. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Satversmes tiesas tiesneses

Jaurītes Briedes

ATSEVIŠKĀS DOMAS

Rīgā 2024. gada 18. aprīlī

lietā Nr. 2023-27-03

„Par Rīgas teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar Rīgas domes 2021. gada 15. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 103 “Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi”, 6.8. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam”.

1. Satversmes tiesa 2024. gada 4. aprīlī pieņēma spriedumu lietā Nr. 2023-27-03 un atzina Rīgas teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar Rīgas domes 2021. gada 15. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 103 “Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi”, 6.8. punktu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam.

2. Piekrītu spriedumā norādītajam, ka pašvaldība ir tiesīga noteikt neierobežoti daudz teritoriju, kurās azartspēles organizēt nav atļauts, izņemot Azartspēļu likumā paredzētos gadījumus, kad pašvaldības atļauja azartspēļu organizēšanas vietas atvēršanai nav nepieciešama. Tāpat piekrītu spriedumā atzītajam, ka, nosakot konkrētu azartspēļu komercdarbības veidu ierobežojumus, individuāla katras vietas izvērtējuma veikšana nav ne racionāla, ne lietderīga.

Taču nepiekrītu Satversmes tiesas vairākumam, ka pašvaldības rīcība nav bijusi objektīvi pamatota un balstīta racionālos apsvērumos un apstrīdētā norma

neatbilst Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam.

3. Attīstības plānošana, arī teritorijas attīstības plānošana ir vērsta uz to, lai noteiktu principus, mērķus un to sasniegšanai nepieciešamo rīcību nolūkā īstenot politiski noteiktas prioritātes un nodrošināt sabiedrības un teritorijas attīstību (*sk. Attīstības plānošanas sistēmas likuma 3. panta pirmo un otro daļu*). Teritorijas plānojuma izstrādāšana nav tikai formāla procedūra. Tā ir reglamentēta, lai varētu identificēt un izsvērt dažādas intereses un noteikt, kurām no tām plānojumā dodama prioritāte. Šajā procesā ir jālīdzsvaro visu iesaistīto pušu intereses, jāaizsargā vājākie dalībnieki un jānodrošina visas sabiedrības intereses. Pašvaldībai ir pienākums ar teritorijas plānojumu kā vienu no plānošanas politikas īstenošanas instrumentiem noteikt teritorijas turpmāko attīstību un saskaņot dažādas, reizēm pat pretējas intereses (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2010-54-03 10.1. punktu*). Tādējādi jau teritorijas attīstības plānošanas procesā pašvaldība veic visaptverošu izvērtējumu attiecībā uz visu tās teritoriju un līdzsvaro dažādās intereses.

Rīgas dome, ievērojot Azartspēļu un izložu likuma 41. panta otrās daļas 11. punktā un 42. panta desmitajā daļā piešķirto pilnvarojumu, ir noteikusi aizliegumu visā tās teritorijā, izņemot četrus un piecus zvaigžņu viesnīcās, organizēt azartspēles un sniegt azartspēļu pakalpojumus. Rīgas dome atbildes rakstā norādījusi, ka tādējādi tā esot izvēlējusies īstenot tādu politiku, kas paredz azartspēļu nozares orientāciju uz azartspēlēm kā eksporta precī.

Nosakot azartspēļu organizēšanas un pakalpojumu sniegšanas aizliegumu, Rīgas dome ir ņēmusi vērā dažādus pētījumus, arī Rīgas iedzīvotāju aptaujas, kas norāda uz paaugstinātu nepieciešamību ierobežot azartspēles. Rīgas teritorijas plānojuma paskaidrojuma rakstā arī norādīts, ka nav objektīva pamata tam, ka iedzīvotāji, kuri ikdienā uzturas Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijā, kurā noteikto azartspēļu organizēšanas aizliegumu par samērīgu Satversmes tiesa atzinusi jau 2019. gada 16. maija spriedumā lietā Nr. 2018-17-03, no azartspēļu atkarības būtu jāpasargā vairāk, nekā iedzīvotāji jebkurā citā Rīgas pilsētas daļā. Arī ārpus šīm zonām nepieciešams nodrošināt labvēlīgu kultūrvidi.

Tādējādi pašvaldība ir pamatojusi izvēlēto teritorijas attīstības virzienu attiecībā uz azartspēļu pieejamību. Turklāt ir jāņem vērā, ka azartspēļu organizēšana joprojām ir atļauta četrus un piecus zvaigžņu viesnīcās. Līdz ar to, lai gan, kā tas secināts arī spriedumā, azartspēļu organizēšana šajās vietās primāri ir

atkarīga no komersanta izvēles iekļaut azartspēļu organizēšanas vietu viesnīcā pieejamo pakalpojumu klāstā, nevar uzskatīt, ka azartspēļu organizēšana un pakalpojumu sniegšana Rīgā būtu padarīta neiespējama.

Satversmes tiesa spriedumā norādījusi, ka teritorijas plānojuma izstrādes procesā azartspēļu organizēšanas ierobežojumam jābūt pamatotam ar konkrētās teritorijas funkcionālā zonējuma izvērtējumu un pašvaldībai teritorijas plānošanas procesā ir jāvērtē, piemēram, konkrētās teritorijas apbūve un infrastruktūras objektu izvietojums, apdzīvotības blīvums, iedzīvotāju un komersantu intereses un citi būtiski aspekti, kas var būt par pamatu azartspēļu organizēšanas ierobežojumu noteikšanai. Taču no sprieduma nav saprotams, kā un cik detalizēti šie aspekti būtu jāņem vērā. Piemēram, liela daļa Rīgas teritorijas ir jauktas centra apbūves teritorija, kurā plānots plašs jauktas izmantošanas spektrs, proti, pakalpojumu objektu apbūve, dzīvojamo māju, biroja ēku, kultūras iestāžu, sporta būvju, izglītības un zinātnes iestāžu u.c. apbūve. Šādā funkcionālajā zonā dažādu apbūves objektu un infrastruktūru objektu izvietojums, arī apdzīvotības blīvums dažādās Rīgas apkaimēs un pat dažādās apkaimju daļās var būt atšķirīgs. Tas faktiski novestu pie tā, ka pašvaldībai tomēr būtu jāveic kādas konkrētas vietas individuāls vērtējums.

Uzskatu, ka Rīgas dome, nosakot tādu politiku un turpmāko teritorijas attīstības virzienu, kas pēc iespējas samazina azartspēļu pieejamību, bet neaizliedz to pavisam, ir vērtējusi gan azartspēļu kaitīgo ietekmi, gan iedzīvotāju viedokli un intereses, līdz ar to pašvaldības rīcība ir objektīvi pamatota un balstīta racionālos apsvērumos. Rīgas dome pieņēmusi lēmumu diskusiju un kompromisu rezultātā. Nepiekrītu, ka pašvaldībai bija detalizēti jāvērtē katrs funkcionālais zonējums. Arī no Azartspēļu un izložu likuma neizriet, ka pašvaldībai būtu jāveic detalizēts katras funkcionālās zonas vērtējums.

Līdz ar to uzskatu, ka apstrīdētā norma atbilst Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam.

Satversmes tiesas tiesnese

Jautrīte Briede

*Dokuments parakstīts ar drošu
elektronisko parakstu*